

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštnina plačana v gotovini

STRAŽA izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravljalstvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5 Z uredništvom se more govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure. Rokopisi se ne vračajo.

Neuporabne reklamacije so poštnice proste. Telefon interurban št. 113.

55. števil.

Maribor, dne 16. maja 1928.

Letnik XV.

Delo za sporazum.

Kakor danes izgleda, je v radikalni stranki in vladi na delu ona struja, ki hoče skleniti sporazum ter tudi izvesti zagrebski protokol polagoma in v gotovih etapah, da se velesrbska javnost ne bi razburjala ob ka ki nagli popustljivosti radikalne stranke, ki je končno ob volitvah tudi tekmovala z demokrati v iznašanju strogo velesrbskih in centralističnih parol.

Pred nesporazumno strujo se je postavil minister pravde dr. Lazar Marković, ki je na vsak način hotel, da radikali zopet stopijo v koalicijo z demokrati in znabiti bi ta struja še imela ob velesrbskem razpoloženju kolikor toliko zaslombe, če se g. Lazica Marković ne bi bil ogreval za demokrate ravno tedaj, ko so oni razgalili vso svojo strankarsko korupcijo ter očitno hoteli nekaj doseči, kar nije v obraz obstoječim zakonom. Demokrati so hoteli »proturati« svoje kandidate, ki še zadostnega števila volilnih glasov niso dobili, hoteli so briskirati volilni zakon, na druge stranke so metali ves volilni teror, ki so ga sami izvajali in pri vsem tem je razumljivo, da je radikalski klub zelo nezadovoljen z dr. Lazo Markovićem in Markom Trifkovićem, ker sta za časa zborovanja verifikacijskega odbora skušala pri dobiti radikalne člane odbora za to, da bi bili nasproti demokratom popustljivi. Uspeha nista imela, ker sta se jima odločno uprila dr. Kojič in Dobra Mitrovič. Radi tega je obstanek dr. Markoviča in Trifkoviča v vladi samo še vprašanje kratkega časa in bo prišlo na vrsto že pri prvi rekonstrukciji vlade. Že na zadnji seji radikalnega kluba so nekateri poslanci sprožili to vprašanje, a je bila debata vsled kratkega časa prekinjena. Dr. Marković, ki se je preveč eksponiral za demokrate, ne bo več dolgo užival simpatije pri radikalih in zavzemal mesta, ki ga ima danes.

Kakor smo že omenili, je v radikalskem klubu najmočnejša ona struja, ki hoče polagoma izvesti sporazum. Za to se zavzema v prvi vrsti g. Ljuba Jovanović in sedaj se je njemu pridružil tudi Nikola Pašić, ko se je o sporazumu z revizionističnim blokom izjavil dobesedno: »Sem star človek in se nisem naučil, da vodim politiko, ne vedoč, kako se bo končala.« Torej se g. Pašić še vedno boji, spraviti ta sporazum v življenje, dokler ne bo izvoljeno definitivno predsedstvo narodne skupščine, ker je znano, da bo imel predsednik narodne skupščine vpliv ne samo na vlado, marveč tudi na krono in druge opozicijske stranke in da bo on kot predsednik mogel tvoriti podlago, ki bi bila sprejemljiva za vse. V vladi je med tem večina za to, da se od Radiča ne zahteva, da takoj pride z vsemi definitivnimi predlogi, marveč se misli, da je bolje, da se sporazum izvede v etapah. Gotovo je, da bo to vprašanje prišlo na dnevni red ene prihodnjih sej vlade in da bo vlada o tem definitivno sklepala. Ker so vladni krogi za to, da se sporazum izvede v etapah, je vladna odločitev že gotova. Odločitev bo padla takoj po konstituiranju predsedstva narodne skupščine.

V Beogradu se bavi jo že od soboto odposlanci Radičeve stranke. Radikali so jih pozdravili in sprejeli, kakor sprejme parlamentarec parlamentarca, in cela beograjska javnost je pripisovala temu prihodu veliko važnost ter je nanj stavila tudi velike nade. Ob takem razpoloženju se je posebno ostro očrtalo obnašanje demokratov, ki gredo iz enega nekvalificiranega izpada v drugega. Pri verifikacijskih razpravah so morali slišati in vtakniti v žep opombo odličnega radikala in gotovo dobrega Srba, da mečejo s svojo politiko celo pravico iz sodnji, in k temu mora še priti najhujši izpad v parlamentarnem oziru, ki so ga zagrešili ob prihodu hrvatskih odposlancev. Radikali sprejemajo ter se razgovarjajo s hrvatskimi poslanci kot enaki z enakimi, demokrati, ki so hoteli goljufati z mandati, pa imajo hrvatske, pravilno izvoljene poslanca za »Radičeve ušivce.« V tem pogledu se posebno odlikujejo Pribečevići prijatelji in njegov »Novi list« je v zahvalo, da se je poslanec Radičeve stranke dr. Krnjevič, ki je bil izvoljen v Zagrebu, razgovarjal z njegovim urednikom, naslovil ta razgovor: »Radičeve uši v Beogradu.« — S tem se je jasno pokazalo, kdo ovira sporazumno delo v naši državi. Beograjska, oziroma srbska javnost mora uvideti, da gotovo oni, ki napram političnemu nasprotniku še parlamentarnih načel nočejo pripoznati in ki so se tudi do svojih dosedanjih zaveznikov izkazali kot nepošteni in zahrbtni.

Hrvatska poslanca sta imela samo stvari, ki niso ravno urgencia zagrebskega protokola, temveč imajo v prvi vrsti samo namen, da odpravijo dele od tega, kar so demokrati navalili državljonom in kar je tudi povod k velikemu delu nezadovoljstva. Šla sta k notranjemu ministru ter vložila dve pritožbi: Proti odločitvi pokrajinskega namestnika g. Cimiča, naj se proti kmetom v Stubici postopa na podlagi zakona o zaščiti države. Ko sta mu delegata razložila, da ta dogodek nima nič skupnega z zakonom o zaščiti države, je notranji minister razveljavil sklep g. Cimiča in se bo vsa zadeva obravnavala na podlagi običajnih državnih zakonov. Druga pritožba je obstojala v tem, da se občinski zakon, ki je

še vedno v veljavi na Hrvatskem, ne izvaja striktno. Ko je bil Svetozar Pribečević notranji minister, je izdelal posebno besedilo za zapisano članov občinskih odborov. Radičeva delegata sta ministru razložila svoje stališče v tej stvari in poudarjala, da je kršitev zakona, ker omenjeno besedilo ni izšlo v zakon, ki bi ga sprejela narodna skupščina, in je ta Pribečevićeva mahinacija gaženje zakona. Zdi se, da je Vujičić tudi v tem vprašanju sprejel stališče Radičevih delegatov in da bo popravil nasilje in krivice, ki jih je zakrivil Pribečević. V notranjem ministrstvu so se vršili razgovori tudi o Orjuni in so bili sprejeti sporazumni sklepi, ki se bodo pričeli v najkrajšem času izvajati.

S tem so hoteli Hrvati rešiti tekoče posle in se ob istem času informirati o političnem razpoloženju. V Beogradu so našli stranko, ki je res stranka in ne kaka »koterija« ali zarotniška družba, in pa ljudi, ki so toliko govorili o parlamentarizmu in o vzvišenih nalogah, a se sedaj, ko doživljajo poraze svoje politike, stavljajo na nivo navadnih obrekovalcev ter onih zlobnežev, ki za prijazno besedo dajejo psovko. V tem, da javnost to vidi in sodi, je že mnogo storjeno za sporazum.

Politični položaj.

Nestalna politična situacija. Mnogi ljudje mislijo, da bo sedaj, ko je demokratska politika skrahirala, kar naenkrat vse bolje. Naši poslanci nam poročajo, da ni pričakovati naglega zboljšanja položaja. Zakleti sovrag Slovencev in Hrvatov, Svetozar Pribečević intriguje naprej na dvoru in sili v kralja, naj se začne v naši državi z nasilnim vladanjem. Pribečević hoče vlado, ki ne bi vladala po zakonih in pravici, ampak z bajoneti. Pribečeviću stoji krepko ob strani poslanik Balugdič, ki je sedaj v Atenah. Balugdič je osebni prijatelj kraljev, a obenem zaveznik Pribečevića. Položaj še torej ni tak, kakor si ga slika marsikdo na zunaj.

Uničenje treh mandatov po verifikacijskem odboru bodo demokrati težko preboleli in to zlasti radi tega, ker se je ob tej priliki odkrilo, da so demokrati brezobzirno hoteli prezreti zakon in njegova določila. Zavrtnjena kandidata sta v državni službi in sta mislila, da bo obveljala izjema in da bode ta lahko tudi poslanca. Radikali so pa šli točno po zakonu ter so oba mandata razveljavili. Eden izmed njih je še rekel demokratom: »Če prestopi politika vrata sodišča, zbeži pravica skozi okno!« — Odklonjene so bile tudi vse druge demokratske pritožbe glede mandatov z nedovoljnim številom glasov. Demokrati so menda menili, da bi končno tudi brez glasov lahko igrali poslance. Na to je cikala zlasti pritožba radi dr. Kukovečevega in dr. Jerjavovega mandata. Premalo število glasov je imel tudi dr. Ribar, bivši predsednik narodne skupščine. Kakor se čuje, bo vlada sedaj dr. Ribarja poslala v Rusijo kot predsednika akcije v pomoč stradajočim.

«Narod» in Radič. Stara fregata »Narod« se je čisto prelevil v radikalno glasilo. Še pred kratkem je psoval »Narod« Radiča kot najbolj protidravnega elementa in mu pošiljal na vrat Sokole, Orjuno, vojaštvo, žandarje in spletal za njegov efijaltski vrat vrv. »Narod« od torika pa je posvetil gospodu Štipici cel uvodnik zelo laslave vsebine in dognal, da nimamo več državnopravne obstrukcije od strani Radiča in da se Radič vedno bolj in bolj približuje praktični, aktualni politiki. Tako se godi vsem pozabljivim starcem in tudi »Narodu«, da, kar je večeraj proklinjal, danes ali jutri hvali. »Narod« je pač postal čisto radikalno glasilo in kot tak hvali homogeno radikalno vlado, ki pametno paktira z revizionističnim blokom. Ako pa bo hvalil in gladil »Narod« Radiča in blok, mu bo kmalu stopila na vrat Orjuna.

Ogrožena civilizacija.

Nova Rusija je poslala v Lozano svojega zastopnika, o katerem se nikdar ni moglo reči, da je eden od nosilcev današnjega ruskega režima. Pokojni Vorovskij je bil samo strokovnjak in nič drugega. Služil je carski Rusiji in služil je komunistični svoji domovini. Kot strokovnjaka ga je vlada poslala na internacionalno konferenco v Lozano, in ravno tam, kjer se postavlja zapadno-evropska demokracija kot najmočnejša in najbolj človečanska, je moral pasti od atentatorskega strela človek, ki je kot odlični državljani in strokovnjak zastopal evropskemu zapadu precej neljubo državo.

Nova Rusija zapadu ni po volji. Za to ima zapad, kakor tudi nova Rusija, svoje tehtne vzroke. Prvič so medvojni računi, drugi so zunanje politične smeri velike ruske države postavljene na drug temelj in tretjič, kar je najvažnejše, so zadobili oblast nad veliko rusko državo oni sloji, ki se v Evropi tiščijo najnižje. Notranje-politični preobrat Rusije je na mah preobrnil tudi njeno zunanje stališče in to samo radi tega, ker se je Rusija začela ravhati po onih narodnih slojih, ki so v drugih državah po rednih in izjemnih zakonih proglašeni za manjvredne in manjpravne. Rusija je začela po volji svojih delavcev in kmetov reševati no-

tranjo politiko in to je vzrok, da se na Rusijo danes gleda kot na vulkan proti celi Evropi.

Režimi se menjajo v vseh državah in dokler sprememba režima v eni ali drugi državi ne krši in ruši oblasti privilegiranih gospodskih slojev, je tudi država in njen režim polnopraven med svojimi sosedi. Evropa prenaša vse mogoče uzurpatorje, samo tega ne trpi, da bi se pojavil na čelu kake države človek iz delovnih slojev. To vidimo iz nešteti primerov našega zunanje-političnega kabineta glede odnošajev do Bolgarije. — Beograd je soroden po duhu in svojih političnih metodah s prejšnjim režimom, ki je gonil narod v vojno ter v protislovanski tabor, in radi tega dela vse mogoče, da oblati današnjo zemljoradniško bolgarsko vlado.

Dobrega prijatelja in zaveznika pa vidi Beograd v Bukarešti in to samo radi tega, ker tlači rumunsko ljudstvo porodica, ki je podobna beograjski. V Beogradu so sklenili prijateljstvo tudi z Grčijo in tako bi lahko naštetli še več primerov, kako se sklepa zaveznitva vedno po sličnosti političnih metod, ki vladajo v državah.

Civilizacija Evrope je ogrožena in to samo vsled protiljudske politike, ki se izvaja v raznih državah. Vojna je bila prava orgija sile in ropa, iz nje še vedno izvira kult sile in brezobzirnosti ter se vriva v celo politično in društveno življenje in mesto da bi se duh vojne odpravil, se še goji in uvaja v raznih državah na znotraj in zunaj po osebah, ki hočejo vladati za vsako ceno. Taki oblastniki si vzgojujejo svoje pretorijance in tako imamo že skoraj v vseh evropskih državah fašiste ali pa kako drugo teroristično skupino, ki z nasiljem podpira politiko posameznih oblastnikov. Tako stoji za Poincaré-jem monarhist Daudet — današnjo republikansko Francijo vodijo monarhisti, v Nemčiji se tudi monarhisti poslužujejo tajnih terorističnih organizacij in na Poljskem, v Rumuniji in končno tudi pri nas imajo gotovi oblastniki v svojih centralističnih in drugih protiljudskih nakanah za seboj raznovrstne fašiste.

S tem se ubija moč in veljavo zakona in ljudstvo izgublja vanj zaupanje, zanj pa celo smisel in spoštovanje. Zločin je zločin, pa naj se pojavi v katerikoli obliki, in če se je zločin sankcioniral v vojni, bi se moralo vsaj sedaj gledati, da preneha njegova sankcija v politiki. Če se to ne doseže, se bomo kmalu znašli ob zadnjih ostankih civilizacije in kar bo enkrat izgubljeno, nam nobena moč ne vrne.

Posebno žalostno je to, da se k zločinu navaja mladina. Tam, kjer je vojna nehala, je cel 17letne fantje potegnili v krvavi bojni ples, nadaljuje danes nasilna politika posameznih oblastiteljskih ljudi. Vse vrline in tudi vse hibe, ki jih imajo neizkušeni, mladi ljudje, se že izrabljajo v umazani politični gonji. Mladini se da nekaj znakov, prikoji se ji celo uniforma, da zastava, godba, nekaj denarja itd., potem se jo pa tako razvneto in zaslepljeno nagovarja k zločinu pod pretvezo raznovrstnih potreb in idealov. In današnja družba ni v stanju, da bi vrgla iz svojih vrst one cinične elemente, ki imajo vse polno izgovorov in celo opravičil za zločine.

Naš kulturni zapad je že izgubil pravico zgražanja nad boljševiško »čezvičajko«, kjer tam, kjer je ona doma, se še ni zgodilo, da bi kak evropejski odposlanec povodom kake konference izgubil glavo. Kar se ni zgodilo v Moskvi, to si je sedaj privoščila Lozana v centru civilizacije z umorom ruskega delegata. Zločinski so tudi oni glasovi po listih, ki ob takih prilikah stikajo za zgolj osebnimi motivi atentatorja ter prikrivajo evropski javnosti veliko nevarnost, ki ji preti od strani široko razpledene mreže samih oboževalcev zločina.

Vojna je rodila, protiljudski politiki pa gojijo in redijo strahovito pošast, ki je pogubonosna za svet, če se čimprej ne ustvari javna in družabna atmosfera preziranja nasilja, ropa in nereda ter priznanja dela, poštenja in spoštovanja do človeškega življenja.

Po svetu.

Vojne priprave. Francoski generali so začeli pridno obiskovati države male antante in tudi pri nas se že dolgo govori o važnih sejah vlade glede vojaških zadev. Govori se o novem vojnem kreditu in ena zadnjih sej se spravlja tudi v zvezo s prihodom francoskega generala Leronda, ki bo prišel iz Bukarešte v Beograd. Ker se bo general Lerond mudil v Jugoslaviji 14 dni in obiskal vse večje garnizije, se govori, da je to v zvezi s pokretom ruskih monarhistov, ki ga podpira Francija, katera želi, da za to pridobi malo antanto. Treba je poudariti, da se istočasno, ko Lerond obiskuje malo antanto, mudi maršal Foch na Poljskem.

Razmere v Poruhrju so vedno bolj napete. Francoskemu nasilju, kakor so na primer izgoni nemških uradnih družin, odgovarja nemško nasilje v obliki sabotaže. V soboto po noči so neznanci razstrelili ob Francozov militarizirano železniško progo Botrop—Ostfeld 800 km severno od kanala Ren—Herne. Vsled velikanske eksplozije so v Essenu, ki je od proge 6 km oddaljen, popokale šipe. Proga je za transport premoaga v

Francijo velike važnosti in imajo Francozi zdaj na razpolago samo še eno progo.

Angleško ruski spor. Rusija je zaplenila nekaj angleških ribiških ladij, ki so se upale v zabranjeno cono, in na angleško protestno noto je odvrnil Litvinov, da je ruska vlada voljna zadevo poravnati sporazumnim potom. Ruska vlada smatra angleško noto sicer kot vmešavanje v ruske notranje zadeve, vendar pa upa, da se bo angleška vlada pokazala ravno tako pomirljivo kot ruska. Anglija je pa na Murman poslala tudi svoje bojne ladje in radi tega je parlamentarni odbor angleške delavske stranke poslal v Moskvo brzojavko, v kateri pravi, da je imenovani korak angleške vlade vzbudil v delavski stranki veliko pozornost in nervoznost. Odbor prosi rusko vlado, da se zaenkrat vzdrži vsakega koraka, ki bo utegnil dovesti do preloma.

Beleške.

O protidržavnih elementih. Pri nas se je udomačila navada, da vsakega, ki nam ni poslušen, imenujemo protidržavnega. To je pri nas uvedel Pribečević, a od njega so se tega naučili različni beograjski in provincijalni demokrati in radikalni časopisi. Splitski «Jadrana» prinaša o tem značilen članek, iz katerega posnemamo: Eden temeljnih zakonov državnega življenja je pravičnost, ali kot pravi pregovor: pravičnost je temelj države. Zakoni, osnovani na pravičnosti, so temelji države in oni, ki te zakone prekoračijo, magari radi navidezne obrane države, to so najhujši protidržavni elementi, ker rušijo temelje države. V tem pogledu se je pri nas veliko grešilo in na žalost, greši se še vedno. Ni treba za to odkrivati in prekopavati tajne arhive, da se to potrdi. Dovolj je javnih nerednosti, ki pokazujejo žalostno pojmovanje nekaterih elementov. Tako je na primer bilo odredjena komisija, ki bi naj prejemale blago, ki ga je Nemčija pošiljala za reparacijo. Pri tem se je izkazalo, da je bilo blago veliko manj vredno, kot so znašali stroški za komisijo. Ko se je neki uradnik iz Sarajeva tožil, da ima malo plačo, so mu odgovorili iz Beograda, «da je na položaju, pa neka se okoristi», to je, da izrabi svojo uradniško moč v korupcijo. Ako uradnikom kaj takega svetuje sam Beograd, potem ni čudno, da se nahajajo pri nas take razmere. Nedavno se je izjavil član Orjuna, ki je v Cirkvenici pred volitvami napadla radičevce, da je policija znala, kaj Orjuna namerava. Po napadu so nekatere fašiste zaprli samo radi javnega mnjenja, izpustili so jih pa že čez par dni, ter se jim je v zaporu bolj godilo, kakor v svobodi. V Splitu so razrušili takšni tipi celo tiskarno, policija pa ni «mogla» krivcev najti. Taki elementi niso državotvorni temveč nasprotno v najhujšem smislu protidržavni. — Oni rušijo temelje države, ker delajo stvari, ki morajo izzvati na nasprotni strani odpor in tako so oni krivi nereda v državi. Te elemente morajo pobijati z vsemi sredstvi vsi, katerim je na srcu ležeča korist države. — Mi se popolnoma strinjamo z izvajanjem «Jadrana», saj so zadnji dogodki v Mariboru kričeči dokaz enostranosti, ki vlada pri nas. Na eni strani smejo najpodlejše kreature delati brez skrbi za odgovornost vse, kar se jim vzljubi, pa jim policija in sodnija ne skrivi niti lasu, samo, ker so baje državotvorni, dasi večinoma niso niti naši državljani, na drugi strani pa hoče zadušiti vsak odpor teptanih, češ, vi ste protidržavni, zato pa morate trpeti vse.

Čudno znamenje. Notranje ministrstvo je postavilo za načelnika okraja Bos. Gradiška nekega Miodraga Milovanovića, dosedaj načelnika v Radčevacu. Beograjski listi, ki pišejo o tem nasledniku morilca in orjuna Dragičevića, ne omenjajo nič, koliko časa je bil novi načelnik komita in dali bo vreden nove časti. To je pri nas zelo čudno, kajti dosedaj so se postavljali na vodilna mesta samo ljudje, ki so dokazali svojo sposobnost, če že ne s komitstvom, pa vsaj s kakšno zvezdo na prsih, magari v glavi ni bilo ničesar.

Dnevne novice.

Ljubljanski vladika dr. Jeglič bo slavil dne 22. t. m. 25letnico, odkar je postal ljubljanski škof. Cerkvena proslava tega pomenljivega jubileja se bo vršila dne 27. t. m., na praznik presv. Trojice.

Pripravljalni odbor za katoliški shod v Ljubljani razglša sledeča navodila: katoliške organizacije se ne bodo na shod vabile posebej. Pripravljalni odbor pa prosi tiste organizacije, ki bi nameravale ob priliki kat. shoda prirediti kaj podobnega, na primer občni zbor, kako prireditve za udeležence kat. shoda itd., da naznanijo to pripravljalnemu odboru. To je potrebno radi sporeda in radi tega, ker namerava pripravljalni odbor voditi vse prireditve v lastni režiji, razen, če se sklene kak poseben dogovor. Dosedaj je izjavila Leonova družba, da priredi o priliki kat. shoda občni zbor, Bogoslov na akademiji sestanek svojih članov, pevsk društvo «Ljubljana» koncert, «Ljudski oder» gledališko predstavo. — Pripravljalni odbor za V. Katoliški shod v Ljubljani, Dunajska cesta 38 (Zadružna zveza), I. nadstr.

Tretji red sv. Frančiška. V petek, dne 18. maja 1923 bo mesečni shod skupščine duhovnikov ob 5. uri zvečer. — Na binkoštni torek, dne 22. maja ob 10. uri popoldne pa bo sestanek voditeljev in članov tretjega reda pri frančiškanih v Mariboru. Prav uljudno vabljeni! Kdor želi v samostanu obedovati naj prej javi samostanskemu predstojniku.

Ave, dr. Korošec, morituri te salutant! Ravno kar citirane besede je zapisalo «Jutro» koncem svojega torkovega uvodnika z ozirom na skrajno bedno stanje državnih nameščencev. Ta gladijatorski rek bi lahko zapisalo vsako drugo glasilo, samo policajdemokratsko

ne! Policajdemokratje so bili vendar toliko časa v vladni in niso storili kot ena najmočnejših vladnih strank za državne nameščence prav ničesar. V finančnem odboru, kateri je razpravljal o vprašanju plač državnih nameščencev, je sedela pretežna večina demokratov, a se teh sej v odločilnem trenutku niti udeleževali niso. Člani našega Jugoslovanskega kluba pri finančnem odboru so bili vedno pripravljeni pomagati državnim nameščencem in so vsikdar glasovali za vsak povišek, a takratne vladne stranke so se pred glasovanjem vedno pravočasno odtegnile glasovanju. Tudi danes stoji naša stranka trdno na stališču, da se mora zboljšati obupno gmotno stanje državnih nastavljenecv in bo gotovo kot en mož glasovala za zboljšek. Vsak inteligent pa danes zna, da še parlament ni mogel doslej storiti za zboljšek bede državnih nameščencev niti toliko, kot je črnega za nohtom, ker so se doslej reševale parlamentarni potom zgolj formalnosti, ki morajo biti rešene po balkanski počasnosti, predno se začne redno parlamentarno delo. Pisava «Jutra» in drugih demokratskih listov glede nezanimanja za bedo državnih nastavljenecv so najpodlejše hudobija, katero mora uvideti vsak kmetski človek, kaj šele inteligent. Pri zgoraj omenjenem in satansko hudobnem pozdravu «Jutra» na dr. Korošca pa treba tudi povdariti, da je SLS ravno tako v opoziciji, kot so demokratje, ki so toliko časa živeli v najožji vladni pobratimiji z radikali. Drž. nameščenci bi doslej čisto upravičeno lahko pozdravili z gladijatorskim pozdravom: dr. Žerjava, dr. Kukovca in Reisnerja, ne pa dr. Korošca, ki doslej niti s prstom ni mogel ganiti glede zboljšanja res obupne usode uradništva. Naša stranka ni obljubila državnim nameščencem ničesar, a bo pa storila svojo dolžnost in vladno podprla, ko bo šlo za to, da pridejo državni nameščenci do zaslužnega in skrajno potrebnega zboljška. Je pa očitno dejstvo: Nismo stranka demagogov, ampak stvarnih vsestranskih delavcev, ki bodo ob pravem času zastavili vse svoje moči, da se od vladne strani po mogočnosti odpomore danes najpotrebnejšim, in to so ravno državni nastavljeneci. Policajdemokratom pustimo satansko hudobno demagogijo, mi pa kot zastopniki slovenskega naroda in pošteno misleči opozicijonci bomo storili svojo dolžnost napram vsem, ki so potrebni vladne pomoči in ta pomoč bo prišla brez intervencije koritarskih policajdemokratov.

Razvitje orjunskega prapora na Bledu se je vršilo dne 10. t. m. To proslavo so obiskali iz Maribora predsednik Jaka Rehar, dr. Cazafura in Mile Sertič. Saj je ta dična deteljica poslala na uradništvo «Straže» blejsko razglednico in z orjunaškimi pozdravi iz orjunaškega Bleda. Kako so se obnašali orjunci na Bledu, o tem nam poroča «Slovenec» od 15. maja sledeče: Blejska Orjuna je imela na Bledu 10. t. m. razvitje prapora. Prišli so tudi orjunci od drugod, na avtomobilih in peš, posebno iz radovljiskega glavarstva, sodnije in davkarje. Domače blejsko prebivalstvo je Orjuno skoro brez izjeme odklonilo. Napravili so nekak spreved, ki je bil le parada tujcev in priseljencev. Večinoma nedorastla hrvaško-dalmatinska mladina z revolverji. Tudi gimnazijci iz Kranja in blejska ljudskoškola mladina je bila vmes. To ni dobro, to otrokom škoduje. Popoldne so se spravili v Zdraviliški dom, pili so in plesali. Blejski domačini se niso zmenili zanje. Ob petih popoldne so dalmatinski orjunci vdrli iz Zdraviliškega doma na cesto, pretepli nekaj fantičkov, ki so jih slučajno dobili na cesti in se lotili — ti otroci — odraslega blejskega fanta. Ta je enega izmed njih porinil, da je padel. Nato so začeli streljati vanj. Še zdaj se poznajo trije streli v lopi Sekovaničevega hotela. Seveda niso nič zadeli. Na strel so prihiteli blejski možje in fantje, toda junaški orjunci so jo bili že pobrisali. Zvečer so orjunci metali ob Zdraviliškem domu ročne granate, toda pijani, kakor so bili, so vrgli eno tako nesrečno, da bi bila kmalu pokončala njih same. Demolirala pa je en del Zdraviliškega doma. Po noči so streljali po Bledu z revolverji in kričali v družbi saj se ve kakih žensk. Blejski orjunci priseljenci se boje odgovornosti pred blejskim ljudstvom in zavračajo krivdo za izgrede na tuje orjunce. — Toda blejsko domače prebivalstvo dela po pravici tudi nje odgovorne za te sramotne dogodke in ko pride dan obračuna, bo od njih zahtevalo popolnega zadoščenja. Mi bi samo vprašali, če je na Bledu tudi orožništvo? — Mi v Mariboru se nikakor ne čudimo tem kanibalskim divjaštvom Orjuna na Bledu, ker se pri nas v obmejnem mestu dan za dnem gromadijo orjunska divjaštva tako, da se že kmalu nikdo ne bo upal več na cesto. Da je bil pri blejskem divjanju Orjune udeležen z večprocentno dejansko surovostjo tudi mariborski trifolij, o tem smo prepričani, ker na izdelovanje bomb se posebno dobro razume g. dr. Cazafura.

O, koliko se imamo mi Jugoslovani še naučiti od Italijanov! — vzdihuje «Tabor» od torka. Od Italijanov so se baš policajdemokratje Pribečevićevega kalibra doslej največ naučili, namreč: fašistovskega pobijanja, pretepavanja in zahrbtnega razbojništva. Sploh so si policajdemokratje čisto osvojili fašistovsko nekulturnost in jih celo v nekaterih poglavjih divjaštva znatno nadkriljujejo. Razloček med italijanskim in jugoslovanskim fašizmom je ta, da so italijanski fašisti glede surovin nastopov znatno popustili, naši pa se pomikajo glede divjosti proti vrhuncu in za višek nekulturnosti delajo celo «ordene». Ako pa se bodo taboriti še več naučili od Italijanov, ker so itak povečini sami bivši italijanaši, potem pa v Mariboru poštenemu človeku sploh ne bo za obstati.

Orjunskim voditeljem smrdi ljudsko ozračje. Predpreteklo nedeljo sta se vozila iz Ptuja proti Mariboru šef agrarnega urada dr. Štefančič in neki njegov oproda, najbrž ing. Vedernjak. Imela sta karto za III. raz-

red, šla sta pa v II., češ, da v III. smrdi po ljudeh, ki po klopek spijo. Pride sprevednik ter pravi, naj doplačata ali pa gresta, kamor spadata po plačani karti. Orjuncem dr. Štefančič, vodja tiste «integralno nacionalistične organizacije», ki toliko govori o simpatijah do malega človeka in o njegovi rešitvi, sploh ni govoril, ker mu je bil menda tudi sprevednik prenizek ob vseh velikih zaslugah in aspiracijah na «zelenega zmaja», govoril je pa oproda, ki je toliko povdarjal, da šef, kakor je dr. Štefančič, sploh ne more sedeti v III. razredu, kjer toliko «smrdi navadno ljudstvo» in da bo že prišel čas maševanja za vse one, ki ne vedo, da bi tak orjuncem spadal samo na blazine I. ali vsaj II. razreda. Železniški uslužbenec je vršil svojo dolžnost ter je orjunca ob prvi priliki vrgel iz II. razreda, o katerem sta mislila, da je za njih tudi brezplačen. Da orjuncem tako smrdi navadno ljudstvo, bi pač lahko občutili tudi oni ljudje iz nižjih, zatiranih slojev, ki se še dajo izrabiti v nacionalistično gonjo.

Pameten sklep naše krajevne organizacije. Od št. Lovrenca na Pohorju so nam poslali sledečo resolucijo: Na seji tukajšnjega krajevnega odbora KZ dne 10. V. 1923 je sklenil odbor sledečo resolucijo: V nedeljo, dne 6. V. 1923, so tudi naš kraj počastili orjunci iz Maribora in imeli pri nas zborovanje. Zato tukajšnje ljudstvo najodločneje zahteva, da posežejo oblastva vmes, razpustijo Orjuno in preprečijo njeno pogubno delovanje, drugače bo ljudstvo res prisiljeno prijeti za samopomoč. Ker pa, kakor se sliši, oblasti ničesar proti ne ukrenejo, pač pa hočejo zadušiti protiakcijo ljudstva, ki je v to prisiljeno, zato najodločneje ugovarjamo okrožnici našega okrajnega glavarstva orožništvu, češ, da se mora protiorjunska akcija v kali zatreti. Mi ne rabimo nobene protiorjune in obljubimo okrajnemu glavarstvu, da je ne bomo organizirali, če oblast stori svojo dolžnost in razpusti Orjuno. Če pa imajo orjunci pravico napadati in groziti, češ, kdor ne bo z nami, mu razbijemo vse, potem hočemo tudi mi imeti pravico, sebe in svoje imetje braniti. Razburjenje med ljudstvom je tako, da ga nobena oblast in vsi voditelji ne bodo zadržali, če se Orjuna v pravem času ne razpusti. Je res ogrožen pri nas mir, ampak ne od nas, temveč od strani Orjune. Z ozirom na tukajšnje zborovanje Orjune pa kličemo gospodom, ki so se zborovanja udeležili: Če hočete, da ne izgubite še tisto spoštovanje, ki ga še uživate pri nas, ne delate neumnosti in rabite pamet! Ali mislite, da se bo narodnost pri nas res povzdignila z Orjuno? Ali ne ogrožate vi s tem vse delo v našem že itak ogroženem kraju? Vi izpodkopujete tla sebi in vašemu ugledu in boste nosili tudi vse posledice, ki so lahko nedogledne, sami. Zatorej vam kličemo resno, ne vabite več orjuncv k nam v št. Lovrenc in pustite nas na miru, da se ne opečete s tuji vred. Mi hočemo mir in zato vas prosimo, ne razburjajte ljudstva do skrajnosti in ne dajte se zvoditi od tujcev k temu, da delujete proti mišljenju ogromne večine ljudstva!

Obmejno planinsko gledališče je dne 6. t. m. otvoril pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu «Prosvetni krožek». Gledališki prostor z odrom je prostoren in udoben, — delo arhitekta, ruskega kapitana Gamolkova, kateremu gre vsa čast. Delo je izvršil brezplačno v prid obmejni soli. Po otvoritvenih govorih šolskega vodje Ernesta Vranca in veleč. gospoda župnika Rožmana se je predstavljajal «Rodoljub iz Amerike» z godbo in petjem. Vsi igralci so podali svoje vloge dobro in s tem pripomogli do dobrega uspeha. Žalibog se mariborski turisti, katerih je bilo več na izletu, niso udeležili prireditve, ker se niso zavedali, da so v obmejnem ozemlju, v najskrajnejši obmejni vasil Domačini pa vkljub zaprekan vilo naprej po začrtani poti v procvit narodne prosvete ob naši severni meji!

Krog štrajka profesorjev. Professoreško društvo je imelo te dni v Beogradu zopet sejo in je bil ob tej priliki konstatiran sledeči rezultat glede štrajkarskega gibanja profesorjev: dosedaj so došla obvestila od 84 pododborov. Odgovorilo ni dosedaj samo 6 pododborov. Za kolektivno ostavko se je izjavilo 996 članov in od teh 62 ravnateljev, 638 profesorjev in suplentov, 65 ukaznih in 9 neukaznih učiteljev. Proti ostavki se je izreklo 11 ravnateljev, 94 profesorjev in suplentov, 4 ukazni in 57 neukaznih učiteljev. Proti ostavki so povečini profesorji iz gimnazij severne Vojvodine in Madžari, ki so proti predlogu iz političnih ozirov in se profesorsko društvo na te nikakor ne more zanesti.

Volitve na beograjski univerzi. V nedeljo so se na beograjski univerzi vršile volitve v odbor za oskrbo revnih dijakov. Radikali in demokrati so silno tekmovali med seboj ter so iz cele države vozili svoje pristaše visokošolce v Beograd. Nabralo se je na tisoče akademikov in na shodu so imeli komunisti prvo besedo, ker so se radikali začeli umikati, ko so zvedeli, da je njihova lista zavržena radi prepozne vloge. Radikali so dobili 473, demokrati 428, komunisti 391, republikanci 195 in zemljoradniki 50 glasov ter dobijo vsled odpada radikalne liste v odbor demokrati in komunisti po 6 članov, republikanci pa 2. Popoldne so komunistični dijaki skupno z republikanci naredili obhod po mestu. Klicalo se je Rusiji, Leninu, svobodi in tako dalje, obsojala se je reakcija, kapitalizem in pred bivšim delavskim domom, ki ga je policija zaplenila, se je pod rdečo zastavo držal govor, ki zahteva za komuniste vrnitev politične svobode. Orjunci so shod in obhod hoteli motiti, pa so jo izkupili. Policije je bilo vse polno, pa ni uredovala.

Ker okrožni zdravniki v Sloveniji že pet mesecev niso dobili njim pripadajoče mesečne plače, so na svojem sestanku dne 13. t. m. enoglasno sklenili, da ukinejo z dnem 14. t. m. vsako uradno delovanje, torej tudi cepljenje koz. Kakor hitro dosepejo plače, se prične redno delovanje in tudi cepljenje koz.

Smrtno se je ponesrečil dne 12. t. m. pri Sv. Križu pri Slatini štiriletni edini sin posestnika Simona Drogenik v Nezbišah. V otroški nepremišljenosti si je ovil okoli vratu vrv, ki je na nji pasel mlado živinčce. Žival je zdivjala. Otrok si ni mogel pomagati in se je zadušil. Ta slučaj nam zopet kaže, kako je treba z vso skrbjo paziti na deco.

Strašen roparski napad v Podčetrtku. Dne 7. t. m. je šel iz Rogatca iz sejma Janez Zagrajšek doma iz Vetrca ter je gnil dve kravi, katere je na sejmu kupil. Med potom se mu pridruži živinski barantavec Janez Sinkovič, doma iz Imenega. V mraku, ko že prideta blizu Podčetrтка, je Sinkovič nagovoril Zagrajška, naj gresta čez gozd imenovan Palčjek v Podčetrtek, kjer bode lahko v Podčetrtku pri krojaču Motoh eno kravo dobro zamenjal. Ko prideta v sredino gozda, ustrelji Sinkovič s samokresom Zagrajška dvakrat v glavo. Misleč, da je gotovo mrtev, mu odvzame denar in kravi. Zagrajšek pa ni bil mrtev, marveč je bil nezavesten, približno ob polnoči pa je prišel k zavesti, pa pomagati si ni nič mogel, ker je imel krogli v glavi. Drugi dan proti poldnevni gre skozi gozd neki Hrvat, zasliši tarnanje, gre iskat, ter najde nesrečnega. Celo zadevo naznani takoj orožnikom v Podčetrtku. Nesrečnega so prepeljali v bolnico v Celje, kjer se bori s smrtjo. Drugi dan 8. t. m. je šel morilec z oropanimi kravami na sejm v Polje, kjer jih je prodal. Ko se je vračal proti domu so ga orožniki že med potom prijeli ter ga izročili roki pravice. Morilec je živel v koruznem zakonu z vdovo Marijo Šeleker, katere mož se ni vrnil iz vojne.

Nesrečni brzovlak. Ljubljanski brzovlak, ki pelja ob 4. uri popoldne iz Ljubljane in dospe ob pol 7. uri zjutraj v Beograd, je imel v noči od 1. na 2. maja smolo. Na postaji Slavovski Brod so morali izločiti direktni voz I. in II. razreda, ker se je zlomilo prednje kolo. Še malo dalje bi naj tekla ta voz in zgodila bi se lahko večja nesreča. V vlakcu je bilo več slovenskih poslancev. V Indžiji (križišče železniških prog Beograd—Budimpešta in Beograd—Zagreb) se je zopet polomil voz II. razreda. Potnike so nagnetili v ostale vagone. Na državni železnici se skoro vsak dan dogajajo taki slučajji, ker ni nobenega nadzorstva, nobenega reda. Ob progah državnih železnic ležijo kadavri razbitih vozov in strojev. Bog nas varuj, da bi se južno železnico v Sloveniji podržavilo. Bil bi to propast sedanjega reda, ki hvala Bogu obstoja na železnicah v Sloveniji, še večji udarec bi pa bil to za naše železničarje in potnike. — Upamo, da se bodo naši poslanci ob primernem času energično postavili po robu podržavljenju južne železnice.

Zagreška policija je izsledila zločinca, ki so izvršili grozen dvojni roparski umor na Smroku pri Zagrebu, o katerem smo že poročali. Zločinci so sami mladeniči, ki še niso stari 20 let in večinoma iz takozvane »boljše« družbe. Glavni krivec je neki 17 letni dijak Paskijević, sin zelo premožnih starišev, ki je pobegnil iz Zagreba v avtomobilu na Reko, kjer so ga na prošnjo zagreške policije aretirali. Hotel je pobegniti iz Reke v Ameriko. Kaj je mladeniča gnalo, da je izvršil tako grozen zločin, še ni znano, najbrž pa pohlep po denarju. Vsekakor je to jasen dokaz, kam bo prišla naša mladina ako se bo tako vzgojala, kot se danes, ko živi samo od kina in slabih knjig.

Samomori med Beograjkankami. Med ženskim spolom v Jugoslaviji je samomor najbolj razširjen v Beogradu. Po statistiki iz lanskega leta je bilo med Beograjkankami 130 slučajev samomorov in povečini so se izvršili ti slučajji iz nesrečne ljubezni.

Volkovi v Dalmaciji. Iz Dubrovnika javljajo, da so se sedaj pojavili v okolici Slanega volkovi, ki so napravili zelo veliko škodo pri živini.

Špijonaža je v naši kraljevini najbolj razširjena po Vojvodini. V dobi štirih let, odkar smo se ujedinili, je bilo v Vojvodini aretiranih 280 špijonov, ki so bili obsojeni skupno na 300 let težke ječe.

Razpad črnogorskega dvorca. Na Cetinju še vedno stoji dvorec vladike Radeta. V predvojnem času se je zabil ta dvorec kot gimnazija in je bila v njem shranjena vladikina zapuščina. Avstrijci so prekrstili ta dvorec v »Bilijard« in so uporabljali spodnje prostore kot haleve, v zgornjih pa je bilo nastanjeno vojaštvo. Kot v avstrijskih časih je ostal ta dvorec tudi sedaj, samo da je v zgornjih prostorih mesto vojaštva sedaj bogoslovje. Celotni dvorec je v razpadu, zidovje je razpokalo, pragovi in vratje je zelo malo in okna so še vsa prepletena z bodečo žico.

Iz Maribora.

Pevsko društvo »Stankovič« v Mariboru. Včeraj je Maribor posetilo srbsko pevsko društvo »Stankovič«. Sprejem na glavnem kolodvoru je bil veličasten. Udeležila so se ga skoro vsa mariborska društva, zastopniki oblastev in vojaštva, šolska mladina in mnogo drugega ljudstva. Goste je pozdravil v imenu mesta g. župan Grčar, kot zastopnik oblasti namestnik velikega župana g. dr. Pfeifer in v imenu Glasbene matice g. sodni svetnik Dev. V imenu gostov se je zahvalil v vzne senih besedah vodja društva g. Binički. Potem so gosti odšli na obed, popoldne pa so si ogledali Maribor. Zvečer ob 20. uri so priredili v Götzovi dvorani krasno u-spel koncert, katerega je posetila mnogobrojna množica ljudi, ki je napolnila do zadnjega kotička dvorano. Občinstvo so krasno izvajane srbske pesmi naravnost navdušile. Ko so na koncu koncerta pevci zapeli še dve slovenski pesmi, niso ovacije hotele prenehati. Po koncertu je Maribor priredil gostom v Narodnem domu večerjo. Pevci se danes odpeljejo v Karlovec.

Občo pozornost je vzbujala akcijska četa Orjune pri sprejemu pevskega društva »Stankovič«. Četo je ko-

mandiral znani pretepač in bivši feldwebel Reja. Na čelu čete je stal celokupni akcijski odbor s Cazafuro in Reharjem, v četi sami so se pa videli različni sumljivi tipi, za katere bi se lahko tudi policija malo živahneje zanimala, ne samo vsled njihovega pretepaštva, ampak radi njihove sumljive preteklosti, glede katere se lahko prepriča, če preštudira par aktov na sodnji. Zlasti je pozornost vzbujal železničar Pust, ki je znan kot obč. svetnik krčevinski ter kot goljuf, ki si je na nesramen način v imenu vdove svojega umrlega tovariša prisvojil denar za svoj žep. Radi tega je bil tudi kaznovan ter se le čudimo železniški upravi, kako more človeka tako temne preteklosti in sodnijska kaznovanega goljufa, ki je našel zadnje svoje zatočišče v Orjuni, držati v svoji službi. Nadalje se je postavljala junak zelenega zmaja Škerjanc s svojo mučeniško brado, Balkanov uradnik Hlebs, par srednješolcev in še par drugih tipov. Vseh skupaj je bilo okrog 40. Zanimivo je bilo gledati njihovo izvežbanost v ekserciranju, ko je n. pr. pri poveljevanju »na desno se ravnaj!«, polovica pogledala na levo! Se pač vidi, da pri belem dnevu bolj klaverno izgledajo, ker so samo ponočni junaki. Zlasti opozarjamo šolske oblasti na dijake, ki »delujejo« v akcijski četi. Tako deco bi se moralo enostavno vreči iz šole, ker zastrupljajo svoje tovariše in mečejo slabo luč na ravnateljstva, ki trpe take tipe, ki so po navadi najslabši učenci na svojih šolah. V četi smo pogrešali še samo oba Hrena in »junaka« Sertiča. Zelo dobro bi bilo, če bi orjunci enkrat priredili razstavo svoje akcijske čete, da bi nam bila dana prilika, da se seznamimo s temi junaki. Seveda bi bilo treba poleg vsakega razstaviti tudi njegov življenjepis, da bi se največjemu falotu dala nagrada. Toda to bi bilo zelo težko podeliti, ker menda orjunci še sami niso na čistem, kateri je največji zločinec med njimi!

Najnovejši kulturni portret mariborskih orjunccev. Na Kalvariji nad mestnim parkom je med sedmimi hrasti postavljen spomenik vsem onim od bivšega mariborskega 47. pešpolka, ki so padli pri Kraljevem gradu. Spominska plošča je imela seveda nemški napis, katerega se do pred par dnevi ni lotila nobena roka. Pred nekaj dnevi — v noči seve, so napravili orjunci svoj junaški juriš na to ploščo, jo pomazali z barvo in tako zakrili napis. Pri drugem jurišu bodo gotovo atakirali hraste in pri tretjem pa zvalili celi spomenik pod hrib. Ko pa bo to kulturno delo dovršeno v celoti, pa se bo pripeljal od kod iz juga kak najvišji orjunc in porazdelil med najbolj proslule orjunske divjake orden zelenega zmaja. V Mariboru naj vržejo orjunci ob tla še Tappeinerjev spomenik, potem pa ne bomo imeli nobenega več — mogoče bodo kje postavili orjunci svojega zelenega lintverja.

Obrtniki in orjunci. V neki kavarni sedi sam gospod pri mizi. Pri sosedni mizi pa sedijo orjunci. Ti so tako drzni, da z grožnjami prisilijo dotičnega gospoda, da mora zaklicati: »Živijo kralj! Živijo Orjuna!« Drugeče bi ga bili natepli. Ko ta gospod potem kavarno zapušča, reče kavarnarju: Danes ste me zadnjikrat videli pri Vas! Kamor zahajajo taki ljudje, kakor so orjunci, pošten človek ne prihaja. Sedaj se vprašamo: Kdo ima od orjunccev največjo škodo? Brez dvoma tisti obrtniki, ki mora plačevati ogromne davke, ki mu pa sme pod državno zaščito delati Orjuna škodo in mu odganjati goste. — Drug prizor: Nemški Dunajčan sedi z dvema mariborskima trgovcema v kavarni. Ker se od Dunajčana ne more zahtevati, da bi v kavarni govoril slovenski, se pogovor vrši v nemščini. Noben pometen človek se nad tem ne izpodtika. Pride pa nek orjunc in začne napadati mirne goste in jim groziti z raznimi nasilstvi. Kdo trpi vsled takega nespametnega početja orjunccev, kakor zopet obrtniki. Državna oblast pa še do sedaj ni naša dovolj energije, da bi take mestne in poulične lopove ugnala.

G. dr. Štefančič, šef okrožnega agrarnega urada v Mariboru je poslal po »Taboru« »Straži« nekaj odgovor na njeno udeležitev lumparij na okrožnem agrarnem uradu. Gospod šef Štefančič pa je v svojem odgovoru samo to povedal, da je nosilec Karadjordjeve zvezde z meči in nič drugega. Gospod Štefančič naj le malo potrpi, kajti na našo notico v »Straži« o lumparijah agrarnega urada se je že zglasilo vse polno županov iz Dravskega in Murskega polja, ki so sestavili posebno spomenico proti nepostavemu delovanju g. dr. Štefančiča in Vedernjaka in ki bo romala na pristojno mesto. Gospod Štefančič bo še lahko zgubil ono zvezdo z meči in mu bo nazadnje ostal samo zeleni orjunski zmaj, katerega si je že davno zaslužil radi protipostavnega postopanja pri agrarnem uradu. Gospod Štefančič, le malo počakajte, vaš prevroči orjunski nacijonalizem bomo tudi vam ravno tako ohladili, kakor smo ga že vašemu kolegu Vedernjaku.

Mariborčani, dobro si zapomnite tvrdko Vratarič in Šorn na voglu Jurčičeve in Vetrinjske ulice! Gosp. Šorn solastnik tvrdke je član akcijskega odbora Orjune. — Akcijski odbor Orjune so oni razbojniki, ki so razbili Cirilovo tiskarno, vrgli bombo v Slov. Bistrici, težko poškodovali invalida Goleca, pretepli otroke in ženske v Splavarski ulici itd. Tvrdka Vratarič in Šorn zasluži, da se je izogne vsak Mariborčan, kateremu je za osebno in lastniško varnost! Sploh pa bomo v najkrajšem času imenoma označili vse tvrdke v Mariboru, katerih lastniki in nastavljeni so orjunci.

Lepo spričevalo si je izdala mariborska policija z aktom, ki se glasi doslovno: »Opozorilo! V zadnjih dneh se je vršilo v mestu Maribor sosebno v nočnih urah več izgrediv na ulici in v javnih lokalih. Da se prepreči vsako nadaljno kršenje javnega reda in miru, dobi varnostna straža strog nalog, postopati proti izgredivnikom z vso strogostjo ter jih predati brezobzirno čez noč v zapore. Proti izgredivnikom se bo postopalo ne

glede na njih pripadnost eni ali drugi stranki z vso strogostjo le z zapornimi kaznimi in ne glede na eventualno sodno postopanje, za slučaj, da je bilo izvršeno istodobno tudi sodnijsko kaznjivo dejanje. Vodja kr. policijskega komisarijata, policijski nadsvetnik: Kerševan. Maribor, 12. maja 1923, štev. pov. 632 I 23.« — Ko policija tako lepo pove, da je mogoče tudi postopanje z ozirom na strankino pripadnost, bo pač otrebno, da se osveča njenemu delovanju večja pozornost. To »opozorilo« še ne daje nobenega jamstva za nepristransko delo policije in gospodu šefu bodi prav toplo priporočeno, da naj se večkrat spomni na svojega prednika, ki se je tudi nekoč zaletel ter črno na belem povedal, da meri in postopa z različno mero. Ko se je tolikokrat vprašalo na policiji, zakaj se ne stori to in ono, bi bili gospodje pač lahko odkritosrčni, da bi odgovorili: pristransko se dela! — Cela vrsta krvavih izgrediv je morala nastopiti, da je prišlo do »opozorila« in če policija še na vedno zastraženih prostorih, kakor je na primer kolodvor, ni kos svoji nalogi, potem bi se lahko razšla ter tudi svoje pisarne zaprla.

Razglas. Po razglasu pokrajinske uprave za Slovenijo o posesti in nošenju orožja št. 185 z dne 3. maja 1923, Ur. l. št. 44-1923 je posest in nošenje orožja (puške in revolverja), osebam, ki še niso dovršile 30. leta svoje starosti prepovedano; naj so te osebe tudi prijavile posest strelnega orožja, odnosno si pridobile dovolilo za tako posest ali za nošenje strelnega orožja. Vsled tega imajo oddati do 24. maja 1923 med uradnimi urami (8.—14.) pri policijskem komisarijatu soba št. 3 vse izpod 30 let stare osebe strelno orožje, orožne liste in dovolila. Osebam, omenjenim v točki 1 pod črkami A do Č navedenega razglaša se bode po ugotovitvi spadanja pod te črke orožje s posebno označenim orožnim listom, odnosno dovolilom vrnilo; vsem drugim pa, ki so bili pri oddaji orožja v posesti veljavnih orožnih listov (dovolil) pri ukinjenju razglaša, odnosno, ko dosežejo 30 leto svoje starosti; zadnji, če za to posebej prosijo, utemeljenost in potrebo dokažejo in osebno jamčijo, da orožja ne bodo zlorabljali. Pred tem časom pa sme lastnik deponiranega orožja isto odstopiti ali prodati osebi, ki ima pravico za posest in nošenje orožja. S prestopniki tega razglaša in določil točke 4 razglaša pokrajinske uprave se bode postopalo po zakonu. — Vodja kr. pol. komisarijata. Policijski nadsvetnik: Kerševan, l. r.

Vojaško trobentanje. Avstrijska kasarna je bila dovolj brezobzirna, svojih bobnarjev in trobentarjev pa le ni pošiljala ob petih zjutraj ljudem pred hišo, temveč vedno ven iz mesta v samoto. Danes pa ti trobijo kot sodni dan na vse zgodaj po mestnih ulicah, ali se pa celo v kaki ulici, kot je n. pr. Tomšičeva, enostavno že od 5. ure zjutraj utaborijo ter delajo trušč, kakoršnega ne bi niti kak Wallensteinov tabor zmogel. Gotovo ni predpisa, ki bi veleval, da se mora ravno v mestu trobiti ter buditi ljudi, ki imajo vso pravico in tudi potrebo spati še ob tem času. Če ni predpisa, potem je brezobzirnost in pomanjkanje čuta za druge ljudi. Sedaj samo še to manjka, da se trobentači in bobnarji vsedejo enkrat sredi kake bolnišnice ali cerkve, da bo brezobzirnost od strani, ki nas toliko stane v blagu in krvi, popolna.

Mariborski občinski svet ima zopet svojo sejo dne 18. maja v mestni posvetovalnici. Dnevni red: Nadaljevanje dnevnega reda 7. redne seje obč. sveta.

Mariborske banke v soboto, dne 19. majnika ne uradujejo.

Po ceni. V gostilni Balkan v Linhartovi ulici stane tenka suha klobasa 45 (reci: petinštirideset) kron. Kdor ne verjame, naj se sam prepriča.

Odprite srca in roke! Te dni bo pobirala po Mariboru prostovoljne darove za mestne reveže Vincencijeva družba. Vse one, ki imajo kaj, prosimo, da darujejo po možnosti in tako pomorejo lajšati bedo mestnih ubogih in podpore potrebnih, katerih je pri sedanjih draginjah od dne do dne več.

Krščanska ženska zveza v Mariboru priredi v nedeljo, dne 8. julija t. l., romanje na Ptujsko goro. Pri-skrbelo se bo polovično vožnjo. Natančen spored romanja se bo pravočasno objavil.

Nov zdravnik v Mariboru. Od torka naprej ordinira v Jurčičevi ulici št. 8 zdravnik dr. Justin, poveljnik vojaške bolnice. Ordinacije se vršijo od 2. ure popoldne naprej.

Vestnik SKSZ.

Načrt za dekliški tabor. 1. Pridiga in sv. maša v cerkvi. 2. Zborovanje pred cerkvijo. Nastopi govornik in govornice vseh Dekliških zvez ali kjer jih nimajo, zastopnice Orlic ali Marijine družbe. Govornik govori o narodni in verski izobrazbi z ozirom na potrebe našega časa. Govornice naj imajo kratke pozdrave. Da bo sistem v teh govorih, je dobro, da si že vnaprej razdelijo snov. Govorile bi naj: 1. Žena in vera (zakaj se ravno ženski spol oklepa vere?). 2. Žena v javnem življenju (vnovič se naj povdari, da slov. dekleta ne odnehajo od volilne pravice). 3. Ljubezen do domovine. (Mi ljubimo Boga, ljubimo pa tudi zemljo, na kateri smo zrastle. — Zavrniti treba očitjanje, da nismo katoličani narodni). 4. Narodno zdravje (zmernost, boj surovosti, pijančevanju, kletvi). 5. Moda (o primerni obleki, dostojnost itd.). 6. Časopisje. 7. Dekle in družina. Seveda lahko vzamete tudi druge govore in te izpustite. — Načrt za mladeniški tabor. Ravnotako kot zgoraj pod 1—2. — Glede govorov sledeče: 1. Slovenci kot narod. (Imamo svojo zgodovino, jezik, običaje in kulturo, zato smo in ostanemo Slovenci, Jugoslovani smo v drugi vrsti). 2. Mladenec v javnem življenju. (Priprava na javno živ-

ljenje, demokracija, izobrazba, da homo sposobni državljani). 3. Socijalno delo mladeniča. (Sodelovanje pri izobraž. društvu, posojilnicah, občini, dobrotelčnih društvih, boj proti nezmernosti, pijančevanju, surovosti itd.). 4. Mladenič-Orel. 5. Ljubezen fanta do kmetijskega stanu. 6. Varčnost. (Čebelica, posojilnica itd.).

Slovenska krščansko socijalna zveza v Mariboru. Volitve so minule, Pokazali smo, da stoji cela Slovenija kot en mož v krščanskem taboru. Veseli smo lahko zmage. Vendar to je še premalo! Utrditi jo moramo s krščanskim prosvetnim delom. Ljudstvo nas ne bo nikdar zapustilo, ako mu bomo z dejanji pokazali, da zanj delamo. Zato dajemo vsem izobraževalnim društvom sledeča navodila: 1. V vsaki dekaniji naj se vrši tekom poletja po en mladeniški in en dekliški tabor. Lahko napravita tudi po dve ali več dekanij skupaj tabore, ako je bolj umestno. Načrt tabora je priložen. 3. Tabori se naj vršijo ob priliki kakega večjega shoda, najboljši pri kaki romarski cerkvi. Govornike dobite iz Maribora pri SKSZ. 4. Letos se vrši kat. shod v Ljubljani. Vsako društvo naj ima vsaj en sestanek, kjer se razloži pomen kat. shoda. 5. Društva naj ne pozabijo gojiti mesečna predavanja za vse občinstvo. V Mariboru ima SKSZ tedenska predavanja; posnemajte! Primerno snov za govore najdete v «Socijalni misli» in dr. Šarabonovih knjigah «Gospodarska geografija» in pa «Zgodovinske anekdote». Odgovorite, kaj ste tozadevno ukrenili!

Krščansko socijalna zveza v Mariboru je priredila v zimski sezoni vsak petek v dvorani rokodelskega društva, Lekarniška ulica 6 poučna predavanja. Zanimanje za te večere je bilo splošno. Udeleževalo se jih je mlado in staro, ter si tam pridobivalo znanstvena in podučna zrnca iz vseh ved. Kratek pregled o predavanju nam bo najlepše dokazilo: 1. Predavanje: O potrebi izobrazbe. Govoril predsednik dr. Hohnjec. 2. Uloga Jugoslavije po svetovni vojski. (Dr. Medved). 3. O človeku I. (Prof. Prijatelj). 4. O človeku II. (Prof. Prijatelj). 5. Orijentsko vprašanje. (Prof. Vesenjaj). 6. O človeku III. (Prof. Prijatelj). 7. Razvoj tiska. (Rezman). 8. Kulturni vpliv pravoslavja. (Dr. Kovačič). 9. Potovanje po sveti deželi I. (Prof. Zidanšek). 10. Darvinizem in sv. pismo. (Prof. dr. Jeraj). 11. O časopisju. (P. Pavel Potočnik). 12. Spiritizem. (Prof. Bogovič). 13. O izvoru življenja. (Prof. Prijatelj). 14. Potovanje po sveti deželi II. (Prof. Zidanšek). 15. Potovanje po sveti deželi III. (Prof. Zidanšek). 16. Cerkev in ljudska izobrazba. (Prof. dr. Jeraj). 17. Narodno vprašanje v luči krščanstva I. (Rezman). 18. Narodno vprašanje v luči krščanstva II. (Rezman). 19. Kulturni boj. (Živortnik). 20. Največji slikar: Rafael Santi. (Dr. Medved). 21. Zgodovina kat. shodov na Slovenskem. (Rezman). — Udeležba je bila povsem zadovoljiva ter je dosegla včasih številko 100 poslušalcev.

Dušica.

Roman v treh delih. Angleški spisala B. Orczy. Prevodel Paulus.

Prijazno je pokimal svojim znancem in stopil k peči, da bi se ogrel in posušil. Ostro in nezaupno so za trenutek počivale njegove oči na obeh tujcih, ki sta med tem spet mirno nadaljevala svoj domino, in globoka resnoba, da, strah, se je zdelo, je stopil na njegov brezskrbni mladi obraz.

Pa le za hip. Koj se je veselo obrnil k Hempseedu, ki ga je spoštljivo pozdravljal.

«No, moj dragi Hempseed, kako bo letos s sadnim drevjem?»

«Slaba, lord, slaba!» je odgovarjal Hempseed tu-robno. «Pa kaj hočete druga od take vlade, ki podpira tiste zlikovce tam onstran v Franciji ter dopušča, da morijo svojega kralja in svojo plemstvo.»

«Res je, vse bi radi pomorili; vsaj tiste, ki jih dobijo v kremplje. Toda nocoj pride par dobrih ljudi sem na obisk, ki so se jim vsekako izmuznili.»

Zdelo se je, da je pri teh besedah spet nezaupno pogledal po mirnih tujcih v kotu.

«In vas morajo zahvaliti za svoje življenje — in vaše prijatelje, tako sem čul», se je oglašil Jellyband.

«Psst!» je šepnil lord Anton in svareče pogledal po tujcih.

«E — prav ničesar se vam ni treba bati! Ne bil bi zinil, če bi ne bili med samimi zanesljivimi prijatelji. Tisti gospod tamle je prav tako zvest in vdan podložnik kraljev kakor vi ali jaz. Pred kratkim je prišel v Dover, zdi se da po trgovskih opravkih.»

«Po opravkih? Gotovo kak ponesrečen podjetnik, kajti žalostnejšega obraza še v svojem življenju nisem videl.»

«Jaz bi dejal, da je vdovec in da žaluje za svojo rajno. Strašno otožno se drži. — Pa vsekakor, naš prijatelj je, za to vam jamčim! Kdo bo pač, to morate priznati, moj lord, kdo bo bolje znal presojevati obraze in ljudi nego vaški gostilničar —!»

«No dobro, dobro! Da smo le med prijatelji. Pa povejte, ali imate še koga drugega v hiši?»

«Nikogar. In nikogar pričakujem, razen morebiti —»

«Morebiti —?»

«Vem, da zoper njegovo navzočnost ne boste ugovarjali!»

«Kdo je?»

«Gospod Percy Blakeney in soproga prideta vsak trenutek, pa pri nas ne bodeta ostala —»

«Gospa Blakeney?» je vprašal lord Anton neverno.

«Da. Percyjev kapitan je bil pravkar tukaj. Povedal je, da odpotuje brat gospe Blakeney še danes na Francosko s Percyjevo jadrnico «Zoro» in da ga bodeta Percy in soproga spremljala do sem in se tu od njega poslovita. Upam, da vas to ne vznemirja, lord —?»

«Nič na svetu me ne vznemirja, prijatelj, razen če bi večerja, ki jo Sally pripravlja, ne bila najboljša, ki jo zmore «Zadovoljni ribič.»

«Tega se nikar ne bojte!» je dejala Sally, ki je med tem začela pokrivati mizo za goste.

«Za koliko oseb naj pripravim?» je vprašala in polagala krožnike in drugo mizno orodje.

«Za pet, lepa Sally, jesti pa naj bo najmanj za deset ljudi! Naši prijatelji bodo utrujeni in upam, da tudi gladni. Če mene vprašate — jaz bi snedel celega vola!»

«Že pridejo!» je vzkliknila Sally, ko se je zunaj v dežju oglašil topot konj in ropot voza.

Splošen nemir je završil po sobi. Vse je bilo rado-vedno novih gostov od preko morja, iz krvave revolucije. Gospodična Sally se je skrbno ogledala v zrcalu, ki je viselo pri vratih, in spoštovani Jellyband je odložil pipo, z očesom veččaka ocenil pokrito mizo in se pripravil, da spodobno pozdravi odlične goste. Le tujca v kotu se nista zmenila za ničesar. Mirno sta nadaljevala svoj domino, niti ogledala nista k vratom. —

Vrata so se odprla.

«Kar naravnost prosim», je dejal zunaj prijazen, mladosten glas.

«Ah, tule so!» je vzkliknil lord Anton veselo. «Hitro, Sally, glejte, da bo topia juha kmalu na mizi!»

Štiri osebe so vstopile, dve ženski, starejša in mlajša, in dva moška, eden še nedorasel mladenič, ki mu je bilo Francoza videti od daleč, drugi pa je bil Anglež, vitek, v cvetu moške dobe, prijaznega lica — gospod Andrej Foulkes. Jellyband se je priklanjal, lord Anton pa je veselo pozdravil:

«Dobrodošli! Dobrodošli na Angleškem, grofica Tournay!»

«Ah, to je pa gotovo lord Anton —!» je dejala starejša gospa.

«Seveda je, kakor je dolg in širok!» se je smejal mladi lord, stizal svojo plečasto postavo in z obema rokama segal v pozdrav.

Sally je pomagala ženskama iz mokrih površnikov in obe sta, trepetajoči od mokrote in mraza, stopili k topli peči.

Vse je radovedno, pa sicer spoštljivo ogledovalo «francoske» goste. Hempseed se je spodobno umaknil s svojega sedeža v zapečku, Jellyband je nosil stole, Sally je pohitela v kuhinjo.

(Da'je prihodnjič.)

Za birmance!

Velika izbira gotovih oblek po nizki ceni priporoča I. VEZJAK, konfekcija, Maribor, Vetrinjska ulica 17. 2—25

OVES

krompir, koruzo, opeko, cement, drva, premog, slamo seno vedno vsako množino ANDREJ OSET, Maribor. Aleksandrova c. 57, tel. 88 9—10 208

Galica

žveplo

katran

(Teer)

karbolinej

gumi za

cepljenje

se dobi po najnižji ceni pri

F. C. SCHWAB

PTUJ

Slovenski trg

KUPUJE

se vedno le najboljše in najcenejše za domačo potrebo vsakovrstno manufakturno, kakor tudi tekstilno blago pri stari in zelo znani tvrdki

KAROL WORSCHÉ, Maribor, Gosposka ul. 10

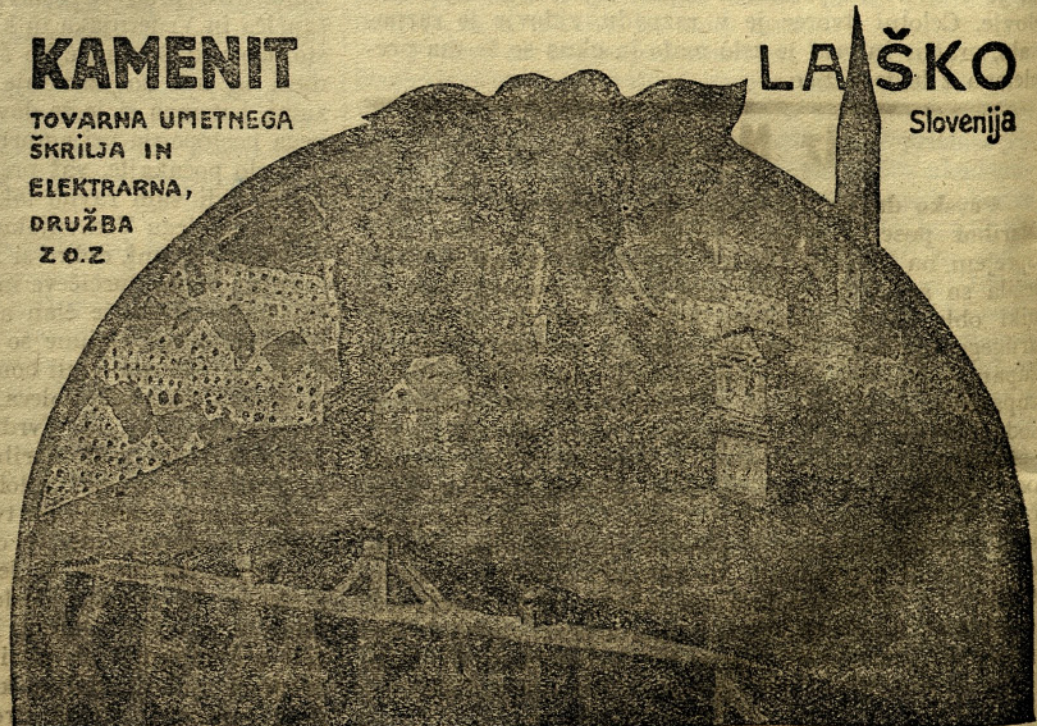
Perje za postelje!

KAMENIT

TOVARNA UMETNEGA ŠKRILJA IN ELEKTRARNA, DRUŽBA Z O. Z.

LAŠKO

Slovenija

Najlepše darilo za birmance je lep rožni venec in lep molitvenik. Botre opozarjamo, da ima Tiskarna sv. Cirila v Mariboru veliko izbiro takih molitvenikov in rožnih vencev po primeroma zelo nizkih cenah, zato vsem botrom toplo priporočamo, da si v Cirilovi tiskarni nakupijo ta darila. Dobijo jih tudi lahko po pošti.

«Pekatele» so predrage, pravi kdo. Kdor pa jih je preskušal, se je prepričal, da so vzlic višji ceni cenejše, ker se zelo nakuhajo in se jih manj potrebuje.

Praktični Angleži in Amerikanci so se že davno prepričali, da nošnja gumijskih podpetnikov ni samo vsled nizke cene in dolgotrajnosti ekonomična, ter več hasne vsled tega zdravju, ker se telo pri boji veliko manje pretrese. Pustite si na vaše cevilje pritrčiti prave Palma kavčukaste pete ter se boste sami o prednostih prepričali.

Vsi p. n. g. bralci se opozarjajo, da morajo pri vseh vprašanjih bodisi glede inseratov, bodisi v kaki drugi zadevi priložiti poštino za odgovor. Brez znamk ali dopisnic za odgovor ne more upravnništvo željam dopisilateljev ustreči.

DARILA za birmo

uhani, prstani, verižice, priveski, zapestnice, žepne ure v zlatu in srebru, vsakovrstne stenske ure in budilnice, popravila izvršujem točno in ceno pod jamstvom. Céniki proti vpošiljatvi 1 Din.

STOJEC LOVRENC, urar, Maribor, Jurčičeva 8.

Najlepše in najprimernejše darilo in spomin

ZA BIRMANCE

je moderna fotografija iz ateljeja

V. VLAŠIČ

Maribor, Gosposka ulica 23

Atelje je odprt prvi in drugi dan binkoštnih praznikov.

ANGLEŠKO SUKNO!

6—6
226

vseh vrst ravnokar došlo! CENE NIZKE!
FRANC MASTEK, Maribor, Glavni trg 16
Poštni nameščenci na obroke!

Velika zaloga Fant k 2 konjema in za domače delo se išče. Naslov v uredništvu lista. 2—2 246

Pinter & Lenard in petrolej nad 5 HP in gepelj, se zaradi električne naprave proda. Več se poizve pri g. Ivanu Petek, na Hardeku pri Ormožu. 1-3 278

Pošteno dekle, ki zna kuhati se išče. Naslov v uredništvu lista. 2—1 265

Inserirajte!

Priloga „Straži“

II 513 II

2

Senzacija

60

508 — 445

16

21

Internacionalna pisava.

60		011		61	65	51		71				
472	—	487	408	383	415	425	491	0	402 3)	404	490	—
22	45		98	31	80	72	41		31	19	87	

Svetovna znanost ni iznašla do danes ključa s katerim bi bilo omogočeno obževati z vsemi

		62		61		67		60		60				016
433	383	486	385	475	475	—	496.	506	Ido	515	385	385	384	409
23	10	28	14	97	69	9		60		2	62	80	2	59

narodi na, po zemlji brez učenja tujih jezikov. Esperanto, Ido, Volapük in tako dalje niso dosegli

		61		35	66			60							
385	383	491	388 3)	—	477.	383	408	433	391	473	385	395 3)	—	496	490
4	51	73	69	34	94	28	23	85	53	23	66		9	40	

še do sedaj zaželenega uspeha. Ako bi hoteli narodi upeljati takšen zelo razširjen jezik kakor

še do sedaj zaželjenega uspeha. Ako bi hoteli narodi upeljati takšen zelo razširjen jezik kakor

11							60			63				
0	535	535	535	385	425	418	—	496	384	508	—	509		
	3	6	9	11	9	57	9	6	16			27		

je angleški, francoski, nemški ali kakšen drugi jezik za intenacijon. korespondenco;

	35			60		70		70						
383	433	385	390	—	428	490	—	418	483 3)	—	433.			
42	49	28	45	72	87	57	72	23						

tedad bi nastala samoumno velika ljubosumnost pri vseh drugih zapostavljenih narodih.

	11			65		11	60	60						
385	459	385	0	491	506	—	396.	386	0	506	476	—	496	
62	19	30	84	60	9	3		60	40	9				

In ravno tako je tudi z Esperanto jezikom. Akoravno je Esperanto umetni jezik,

	27		60	96	8		69	69	69					
383	0	491	490	—	496	383	0	391	384	532	532	532	385	385
61		84	96	9	94	85	48	43	42	50	62	30		

vendar bode tudi ta jezik ako ga upeljajo v ljudske šole, mestj. šole, vseučilišče in tako

				60	3				60	67			60			
384	383	491	490	—	496	450	415	385	424	479	490	—	496	385	435	—
2	55	84	96	9	11	80	11	95	97	87	9	62	6			

dalje; da tudi ta jezik postane danes ali jutri vladar vseh jezikov ter neomenjen

	61		11				61			61			
505	491	—	471.	385	0	383	3911)	425	—	433	385	476	— 496 384
99	11	99	91			9	85	9		8	11	40	9 6

diktator celega sveta. Ker je torej upeljava kakšnega naravnega ali umetnega jezika za

	60			0			51						
508	—	4041)	385	479	385	418	383	0	385	3963)			
16	19		23	18	62	95	52		72	1			

internacijon. občevanje zelo neverjetno in dvomljivo; zato bi bilo morda priporočljivo

	63		63			67		11	60		60		
391	436	—5053)	445	464	383	535	— 473.	385	0	490—436	505	— 445	
85	65	19	21	89	19	68	23	91	96	65	19	21	

upeljati novo šifrirano pisavo sestavljeno iz arabskih števk. Ker je ta nova šifrirana pisava

				43	60		3	60		60			
385	427	385	419	383	0	481—415	491	408	483	384	490—	511	
23	63	62	21	52	29	16	41	46	31	6	96	56	

zelo lahka in enostavna zato naj vsak človek kateri ima zanimanje za ta problem

43	63	65		60		3	60	61	60	62			
405	425	422	»Babilon	—	482	492	399	483	425!	414	425		
32	86	26			31	32	45	68	86	11	86		

naroči knjigo z imenom „Babilonska uganka.“ Več pove vsebina knjige! Cena knjigi

11	66	65	69										
0	32	— 534	532	2	— 534	409							
		2	22	2	—66								

je 32 dinarjev, s pošto 2 dinarja dražje

97	8		8		66		60	62		62			
385	0	396	385	395	384	490— 533	490	491	531	472—	Ciril	384	Maribor
62	53	62	49		1	87	69	40	84	62	2	48	

ter jo prodajajo in razpošiljajo skoraj vsi knjigarji kakor tudi tiskarna sv. Cirila v Mariboru